

ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็กเพื่อ
บริการทางเพศ : กรณีศึกษากฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายของประเทศใน
ภูมิภาคแม่น้ำโขง

นางสาว วันวิสาข์ สิริन्हวิเนติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-334-422-5
ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INTERNATIONAL CO-OPERATION FOR PREVENTION AND SUPPRESSION OF
THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN FOR SEXUAL EXPLOITATION : A CASE
STUDY IN LAW AND LAW ENFORCEMENT OF THE MEKONG SUB-REGION

Miss Vonvisa Siruntavineti

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

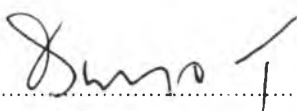
ISBN 974-334-422-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้า
หญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ : กรณีศึกษากฎหมายและการบังคับ
ใช้กฎหมายของประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง

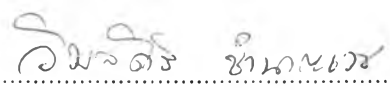
โดย : นางสาววันวิสาข์ สิริรัตนเวติ

อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์วิทิต มันทาภรณ์

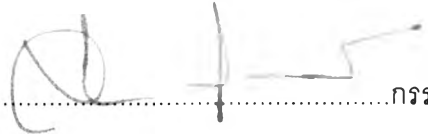
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

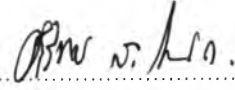
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์วิทิต มันทาภรณ์)

..... กรรมการ
(นายวันชัย รุจนวงศ์)

..... กรรมการ
(นายสรรพลสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์)

..... กรรมการ
(นางศิริพร สะโครบาเนค)

วันวิสาข์ สิริพันธุ์เวินดี : ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ : กรณีศึกษากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง (INTERNATIONAL CO-OPERATION FOR PREVENTION AND SUPPRESSION OF THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN FOR SEXUAL EXPLOITATION : A CASE STUDY IN LAW AND LAW ENFORCEMENT OF THE MEKONG SUB-REGION) อ. ที่ปรึกษา : ศ. วิฑิต มั่นตาภรณ์ , 184 หน้า. ISBN 974-334-472-5

ปัจจุบัน ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ กลายเป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง ซึ่งประกอบไปด้วย ประเทศลาว, กัมพูชา, เวียดนาม, เมียนมาร์, จีน และประเทศไทย ซึ่งกำลังเผชิญกับความรุนแรงของปัญหา ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศได้พัฒนาไปสู่การกระทำผิดในรูปขององค์กรอาชญากรรม ที่มีเครือข่ายโยงใยอย่างกว้างขวาง มีการดำเนินงานเป็นระบบ เป็นขั้นตอน นอกจากนี้ จากกรณีที่แต่ละประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขงไม่มีมาตรการทางกฎหมายภายในที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ขาดการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิด กลายเป็นผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเอง ทำให้ปัญหาดังกล่าวมิได้เป็นแค่ปัญหาภายในของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่กลายเป็นปัญหาของภูมิภาคที่ทุกประเทศต้องร่วมมือกันแก้ไข

การป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศที่เกิดขึ้นในภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากแต่ละประเทศในภูมิภาคจะต้องแก้ไขปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการบังคับใช้แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละประเทศต้องสร้างความร่วมมือระหว่างกันในลักษณะที่เป็นทางการ อาทิเช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางอาญา เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมระหว่างประเทศ ดังเช่น การค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศประสบผลสำเร็จได้ แต่อย่างไรก็ดี นอกเหนือจากความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาแล้ว แนวทางที่สำคัญที่สุด ก็คือ ความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง ในลักษณะที่เป็นทางการ เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศโดยตรง ซึ่งจะช่วยให้สามารถขจัดปัญหาดังกล่าวให้หมดไปจากภูมิภาคได้

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....วันวิสาข์ สิริพันธุ์เวินดี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

VONVISA SIRUNTAVINETI : INTERNATIONAL CO-OPERATION FOR PREVENTION AND SUPPRESSION OF THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN FOR SEXUAL EXPLOITATION : A CASE STUDY IN LAW AND LAW ENFORCEMENT OF THE MEKONG SUB-REGION. THESIS ADVISOR : PROF. VITIT MUNTARBHORN. 184 pp. ISBN 974-334-422-5

Now, Trafficking in women and children for sexual exploitation is a problem which is difficult to solve, especially in Mekong sub-region ' s countries which are composed of Laos, Cambodia, Vietnam, Myanmar, China and Thailand. Each country is confronted with violence of this problem, owing to the wrongdoing that has been developed into the organized crimes which have spacious networks and systematic operation. Furthermore, there are lack of appropriate legal measures, lack of efficient law and lack of equitable officials so it expands into sub-region ' s problem which should be solved by six countries in Mekong sub-region ' s co-operation

In order to prevent and suppress this problem effectively, legal provisions and law enforcement particularly those pertaining to the traffic in women and children of each country in Mekong basin should be amended. However, for solving the international crimes such as traffic in women and children for sexual exploitation effectively, each country shall in particular take all appropriate formal international co-operation in criminal matters such as Extradition, Mutual Assistance in Criminal Matters, etc. Eventually, the most way to get rid of this problem is the international co-operation between the six countries in Mekong sub-region to prevent and suppress the traffic in women and children for sexual exploitation.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอุปการะคุณจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์วิทิต มันทาภรณ์ เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนคำแนะนำทางวิชาการอันมีคุณค่า และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เขียน อันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มลศิริ ชำนาญเวช คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ท่านอัยการวันชัย รุจนวงศ์ อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด อาจารย์สรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และอาจารย์ศิริพร สะโครบานะ แห่งมูลนิธิผู้หญิง กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และแนวทางในการปรับปรุงทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหา ตลอดจนถึงแนะนำประเด็นปัญหาต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ศูนย์กฎหมายแม่โขง (Mekong Region Law Centre) มูลนิธิผู้หญิง ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และศูนย์เครือข่ายสิทธิเด็กเอเชียเนื้ ที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือต่อการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อบิดา มารดา และขอบคุณน้อง ๆ ทุกคนในครอบครัว รวมทั้งคุณเอกรินทร์ แพทยานันท์ ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ คุณสุพร ภาคภูมิไพศาล ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณท่านผู้พิพากษาจรัญ ภักดีธนากุล ท่านวิชัย อริยะนันทกะ ท่านสรารัฐ เบญจกุล ท่านดุษฎี หัสสีละเมียร ท่านวรสิทธิ์ อภิชาติโชติ ท่านจุมภฏ บุญยัง ตลอดจนท่านผู้พิพากษาและผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ทุกท่าน ที่ได้ให้โอกาสและสนับสนุนตลอดมา และขอขอบคุณ คุณเศรษฐศักดิ์ อรรถนิมาตย์ คุณพัชรีย์ มณีธรรมวงศ์ คุณฉายลักษณ์ ฝิ่งคะเปาระ และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วันวิสาขบูชา สิริวันทิวาเนติ

เมษายน 2543

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศภูมิภาค แม่น้ำโขง.....	10
2.1 สภาพปัญหาและรูปแบบของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการ ทางเพศในประเทศภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	10
2.1.1 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	10
2.1.2 ราชอาณาจักรกัมพูชา.....	12
2.1.3 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม.....	15
2.1.4 สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเวียดนามมาร์.....	19
2.1.5 สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	2.2 สภาพปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศใน ประเทศไทย.....	27
	2.2.1 สาเหตุของการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ ในประเทศไทย.....	28
	2.2.2 รูปแบบและกระบวนการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการ ทางเพศในประเทศไทย.....	33
	2.3 องค์กรอาชญากรรมกับการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	35
	2.4 ผลกระทบจากปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทาง เพศในภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	38
3	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการ ค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	42
	3.1 มาตรการทางกฎหมายและแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการป้อง กันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ ในประเทศภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	42
	3.1.1 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	42
	3.1.2 ราชอาณาจักรกัมพูชา.....	45
	3.1.3 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม.....	48
	3.1.4 สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์.....	52
	3.1.5 สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3.2	มาตรการทางกฎหมายและแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในประเทศไทย.....	58
3.2.1	ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2540.....	59
3.2.2	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	66
3.2.3	พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539.....	69
3.2.4	พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540.....	73
3.2.5	มาตรการทางกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	76
3.3	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศในภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	83
3.3.1	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	84
3.3.2	การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	87
3.3.3	บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	89
3.3.4	ปัจจัยอื่น ๆ	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์และเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	93
	4.1 มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	93
	4.1.1 มาตรการทางกฎหมายในส่วนของผู้หญิง.....	93
	4.1.1.1 ก่อนปี ค.ศ. 1945.....	93
	4.1.1.2 หลังปี ค.ศ. 1945.....	99
	4.1.2 มาตรการทางกฎหมายในส่วนของเด็ก.....	103
	4.1.2.1 ก่อนปี ค.ศ. 1945.....	103
	4.1.2.2 หลังปี ค.ศ. 1945.....	104
	4.2 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา.....	107
	4.2.1 กฎหมายภายในของประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา.....	108
	4.2.2 ข้อตกลงระหว่างประเทศในทางอาญาในลักษณะ ที่เป็นทางการ.....	112
	4.2.3 ข้อตกลงระหว่างประเทศในทางอาญาในลักษณะ ที่ไม่เป็นทางการ.....	114
	4.2.4 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาใน ประเทศภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	119
	4.3 แนวทางในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก เพื่อบริการทางเพศในภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	124
	4.3.1 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์และเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	124

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
4.3.2	ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็กเพื่อบริการทางเพศ.....	133
4.3.3	สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข.....	138
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	143
5.1	บทสรุป.....	143
5.2	ข้อเสนอแนะ	152
	รายการอ้างอิง.....	156
	ภาคผนวก.....	162
	ก. บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้ามนุษย์ และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2542.....	163
	ข. สนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน.....	174
	ประวัติผู้เขียน.....	184